

Hétfől hétre

Paris — A párisi Ort-kongresszuson 42 tagból álló központi bizottságot állítottak össze. Elnök lett Leo Brauman, az executive tagjai: dr. Lvovits és dr. Singalowsky. A kongresszus az 1938-ik évre egy 82.000 dolláros büdzsét állított össze. Az Ort, kibővíti tevékenységét a mezőgazdasági kolonizáció területén s a szegény zsidóság részére existenciát teremt. Ipari munkások kitélepítését elősegíti. A francia kormány üdvözlötte Jean Zay közoktatási miniszter felhívását. Kifejtette, hogy megnyitja szimpátiát a francia kormányának az Ort munkáival.

London — Nemrégiben az angol királyi pár Dávidalshen és Irországban látogatásokat tett a városokban s mindenfelé a legszűkebb körökben. A zsidó hitközségek delegációival jelentek meg a királyi pár előtt és átvették az iratokot nyújtották át. Válaszban azt mondta a király: „Mindenkor gondoskodni fogok arról, hogy amennyire hatalomban áll, népem minden rétege meg legyen elégedve és a vallás-zabadság biztosítva legyen, ami legfőbb érdeküknek.” — A napokban kiállítás nyílt meg az orosz hitközség az azok az üdvözítő iratok és feljegyzések, amelyeket a koronázás alkalmából küldtek az új királyi párnak. Palesztinából a következő üdvözlések vannak kiállítva: a jeruzsálemi, jaffai, petah-tikvai polgármesterektől, a jeruzsálemi kamarától, Nathania város tanácsa, az Agudat Harabanim Jeruzsálemból, a hírhedt Jakob iskolák, Gibraltárról is kiállították a hitközség üdvözítő iratát. — A napokban ülést tartott a „World Fellowship of Faiths”. Előnkölt az ülésen Blvys Davies képviselő. Az amerikai zsidóság nevében felszólalt Rabbi Isserman és Lily Montagu.

Budapest — A magyar főváros horogkeresztű serti tartalmú iratot küldtek dr. Hevesi Simon vezető főrabbinak és dr. Klár Zoltánnak, a „Társadalmunk” szerkesztőjének. Az iratban rendkívül sértő kifejezéseket használtak, a zsidó vallást gyalázzák benne. Klár feljelentette a horogkeresztűket és felkérte Stern Samu udvari tanácsost, hitközségi elnököt, hogy rendkívüli közgyűlést hívjon össze, hogy megbeszélje a hivatalosan a magyar kassza-kereskedés támogatását a főrabbi által kapcsolatban. Balog István, a kasszások vezetője felszólította, hogy kerjen a főrabbitól bocsanatot.

Tanger — A spanyol-marekói zsidók helyzete folyton rosszabbodik. A zsidók nem tarthatnak iszenteltetéseket. Még a halotti meneteket is megrohamozza az antiszemitizmus és a kivel boldog, a kivel nem, annyira, hogy ének idején kell a halottakat eltemetni. Spanyol és mohamedán csoportok külön falangista szervezeteket létesítettek, antiszid agitációval. A Franco rezsim állandóan pénzeket sardon a zsidó közlekedéstől, ugyancsak, hogy a zsidók anyagi helyzete folyton rosszabbodik. A spanyol Marekóban élő nagy számú nem lakosság, teljesen támogatja a zsidóellenes megnyilatkozásokat. Az ott élő olaszok nem annyira ellenesévesek, de nyugodtan tűrik a zsidók kínzását.

Melbourne — Az ausztráliai állampolgárság elnöke: Joseph A. Lyons, üdvözölte az ott élő világrész zsidóságát ruhasona alkalmából, amelyben többek között azt mondja, hogy bár nem nagy számú az ausztráliai zsidóság, de polgári érveivel és munkásságával példaképe lehet a többi ott élő embernek.

Chorlin — (Mandsuko) A japán rendőrség az orosz fehérgárdistákkal együtt házkutatást tartott, kiközösít zsidó családoknál Charlbinban, különösen azoknál, akik a tengereparton tartózkodnak nyaralás céljából. Mózes Aron Kistlev rabbinak lakását szintén átkutatták. A hírek szerint a házkutatás kezdeményezője Rodzavieski, aki az orosz fehérgárdisták mandátói vezetője.

Budapest — A legutóbbi egyetemi beiratkozásonál a numerus-klausus jobban érvényesült, mint valaha. A budapesti orvosi fakultáson összesen négy zsidót vettek fel. Kimaradtak a legismertebb zsidó maturok is, így többek között a diákversenyen első díjat nyert zsidó fiúk is. Hódviselek gyermekeit sem kapták kinyitást és tragikus jelenetek játszódtak le az egyetemek környékén, amikor az elutasításokról tudomást szerzett a diáksereg. — A magyar főváros közművei, így a villagítást, közlekedési művek, valamint a közlekedési úszóterületi karában rendkívül éles nyílkereszties propaganda folyik, amiért is a főpolgármester felhatalmazta az üzemi-üzemvezetőket, hogy az „ismeretlen” tettesek ellen a rendőrségnél tegyenek feljelentést.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA

Lapunk legközelebbi száma október 1-én, a rendes időben jelenik meg.

— A ZSIDÓ NEMZETI ALAP A VALLÁSOS ZSIDÓSÁGTÓL BEFOLYÓ PÉNZEKBŐL VALLÁSOS KOLONIAKAT LÉTESÍT. A KKL és Mizra-chi direktóriumok között megállapodás jött létre, hogy a Mizra-chi szervezetek által gyűjtött pénzek külön lesznek nyilvántartva és ezekből a pénzekből kimondottan vallásos kolóniákat fognak létesíteni. A megállapodás ezideig megfelelő eredményekkel járt, mert azóta emelkedett a bevétele a Nemzeti Alapnak, a vallásos zsidóság széles rétegei köréből. Ujabbban ezt a megállapodást kiterjesztették a Szentföldre, Csehszlovákiára és Belgiumra is. A KKL főirodája a munka intenzívebb kiművelése érdekében és a megnagyobbított adminisztráció vezetéseire külön osztályt létesített, amelynek célja a vallásos zsidóságnak a gelut haarez érdekében felhozandó összeg kezelése. A Nemzeti Alap eme osztályának vezetésére M. D. Gross rabbit, a Mizra-chi-nak egyik kipróbált régi vezetőjét állította be. M. D. Gross egyébként a tel-avivi hitközségnek is igen népszerű vezetője. Rav Gross nem csupán adminisztratív vezető lesz a főirodában, hanem a különböző galuti országokat is felkeresi majd, többek között Lengyelországot, Romániát, Litvániát és Belgiumot, valamint Csehszlovákiát. Mindazokat az országokat, amelyekre vonatkozik a KKL direktóriuma és a Mizra-chi megállapodások. Meg vagyunk győződve arról, hogy Rav M. D. Gross egyénisége felfokozott eredményeket fog hozni a földvásárló alapokra, a vallásos zsidóság intenzívebb bekapcsolódása révén.

— **Előgyűlés.** Neumann Piri Debrecen és Klein Fülöp Salmar, jegyesek. (M. k. é. h.)

— **AZ AGUDASZ JISZROEL UJ VEZETŐSÉGE.** (Marianbad.) A Kenesio Gedaulo befejezése előtt megválasztották a Waad Hapool keretén belül az új executive-t, amely a következőkből áll: Jakob Rosenheim elnök, alelnökök: dr. Pinkasz Kohn Ausbach és Jiechok Lewin varosi rabbi. Ezenkívül dr. Iszak Breuer, Harry Goldman, dr. Erhman Salamon, Heinrich Eiseeman London, Schur rabbi Vilnából, St. Laski Sampolnából, Blau Mose Jeruzsálemből, A Moaze Chachmó Hatora (rabbi-tanács) szervezésével Horovitz Tóbiás rabbit bízták meg.

— **HATALMAS MÉRÉTU LESZ AZ ORADEAI KERESKEDELMI CSARNOK ÁLTAL RENDEZETT ORSZÁGOS MINTAVÁSÁR,** amely október 7-18. között fog lezajlani. Sokszorososan felülmúlja az eddigi hasonló vásárokat sikerét ez az idei, melyben több mint száz kiállító vesz részt. Az ország összes drogériái és parfümüzemei egyöntetűen vesznek részt a vásáron és egyidejűleg október 10-12 között országos kongresszust tartanak Oradeán. Ugyancsak országgrási gyűlést tartanak október 17-én az ardeai és bánáti kereskedő szervezetek, amely nagy érdeklődésre tarthat számot. 50 százalékos vasúti kedvezmény az összes vasutvonalonak.

— **Idősebb melamed, vagy bocher, aki 6 gyermek tanítására megfelelő képzettséggel rendelkezik, adja be ajánlatát fizetési igény megjelölésével, a következő címre: Rosenfeld, Bihar, jud. Bihar.**

Orih. kóser vendéglő és bodega
Izleles házi kóser, pontos kiszolgálás és olcsó árak
BERGER URSOARA, Str. Pieter 2

ÉRTESETÉS.
A clujii „Chasam Szófer” jesiva kuratóriuma ezennel tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a Glasner Akiba főrabbi ur. vezetése alatt álló internátussal és menzával egybekötött jesivájában való felvételt iránti kérések alatt jelzett címre benyújtandók. A kérvényekhez mellékelni kell az életkort, előmenetelt és egészségi állapotot igazoló okmányok másolatát.

JESIVATI CHASAM SZÓFER
CLUJ, GEN. BERTHELOT 11.

EGY AGUDISTA ELLENZÓ MONDÁSA
A munkácsi rebbe, aki nemrégiben hunyt el, tudvaleg nem szerette az agudistákat sem, épen úgy, ahogy nem szerette a cionistákat sem. Egy-lyen azt mondotta egy agudista hírnöknek: — Pappenheim, Rosenheim und Trokenheim... heim, héim la jedu drochoj... (héim o'hem... nem járnak a helyes uton...)

NEM A HELYES UT...
— Uram — szólnak valakinek a zsidó utcában — On nem jár a helyes uton...
— Miért nem, hiszen ez a helyes ut...
— No, nem egészen, mert egy idegen asszonnyal sétál...
— MIERT KELL A SÓS-TINGER IS? ...
Egy bizottság fogja kérni, hogy a Sós- vagy Holtengert is adják az új országának.
— Ennek pedig aka az, hogy a tengernél fel kell mutatni a pást (kanyar is, meg utolról) — Kell hozzá a „melech” (só) is, mert Pász bennelech lajchél...
— **A COLOSSEUM**
— Hol tölötté a szabadságát asszonyom?
— Romában voltam.
— Rómában? Akker bizonyára volt a Colosseumban is.
— Természetesen. Ahogy egy ismeretlen városba jövök, megnezem a mozikat...
— **A PRIMADONNA FERJE**
Egy jiddis társulat primadonnájának férje elrohant a kritikushoz és azt mondja:
— On volt az, aki feleségemről azt írta, hogy letehetségtelen, öreg, csunya és bin ráncos?
— Igen, én írtam...
— Hátéj, én mondhatnám neki el mivedezt — mondotta a férj keserű rezignációval.

POMPADOUR ÉS A HID
Egy jiddis társulat primadonnájának férje elrohant a kritikushoz és azt mondja:
— On volt az, aki feleségemről azt írta, hogy letehetségtelen, öreg, csunya és bin ráncos?
— Igen, én írtam...
— Hátéj, én mondhatnám neki el mivedezt — mondotta a férj keserű rezignációval.

Madame Pompadour ment át, aki ezzel „feloszlatta a hidet” a franciaországi zsidóság és a polgármester között. A hírlapírók megnézték és a „Közlekedést” mondotta.
— Mernék ur, az On hídja elsőrangú. Kibírta egyszerre Franciaország legnagyobb területét...
AZONOS FORRÁS...
Hersch mindenáron hajószízi szeretett volna lenni és felébredt jelentkezett egy nagy hajón. A hajó kapitánya megszigantja kezét:
— Mit csinál, ha a hajó nagy oltarba kerül?
— Leeresztem a pasmaeskát.
— Es mit csinál, ha a hajó még emel is nagyobb oltarba kerül?
— Leeresztek még egy pasmaeskát.
— Es mit csinál, ha a hajó még emel is nagyobb oltarba kerül?
— De ember, — mondja a kapitány — honnan a fenékből lesz maga ennyi pasmaeskát?
— Onnan, kapitány ur, — mondja Hersch — ahonnan ön a oltart veszi.

MINDENNEK A ZSIDOK AZ OKAI
A világháboru után nagy viták indultak meg, hogy vajon Németország miért vesztette el a háborút? Sok mindenféle vélemény hangzott el, de leginkább a boldogos Reb Simche taláta fején a szegyet.
— Németország — mondta — a zsidó tábornokok miatt vesztette el a háborút.
— Kéket beszél, — mondták neki, — hiszen Németországban nem is voltak zsidó tábornokok.
Mire Simche:
— De az ellenségem voltak...
BAJ IS SZERENCSELTELESEG
Egy diktorátus országban történt, hogy két vezetőnek vitakozni kezdett, hogy mi a különbség a „baj” és a „szerencselenség” szavak közti? Nem tudták meggyezni, mire az egyik azt indítványozta, hogy hallgassanak meg egy zsidót.
Azonnal előhozatták a gyűjtőtáborból egy zsidót, akinek előhozatták a kérdést, hogy mi a különbség a baj és a szerencselenség között?
— Megmondhatom nyugodtan? — kérdezte a zsidó.
— Egész nyugodtan.
— Hát kérem. Hogy én gyűjtőtáborban vagyok, az baj. Ha magukat halálra gázolja egy vilamos, az szerencselenség, de nem baj.

NÉPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor ZSIDÓ HETILAP Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Van-e jogunk örvendeni?

Szimbóth Tóra ünnepén az oradeai Mizra-chi nagy ünnepélyt rendezett, amelynek vezérszónoka: Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője volt. Az ő beszédéből való e részlet:

Van-e jogunk örvendeni? Van-e jogunk ujjongani, ha csak egy napra is, ha a Tóra örömiünnepén is, most, amikor a világ zsidó haligánizmus zöme kegyetlenül szenved a barbár hitvánizmus durva cizmájának sarka alatt. Van-e okunk arra, hogy felede a hétköznapi minden keservét, összejöjünk és emlékezzünk?

Ha tekintelbe vesszük, hogy mi, zsidók, örömiünnepünk mámorát soha nem borból merítjük, ha tekintelbe vesszük, hogy vigadésunk amolyan komoly és tartalmas sirvaigadás, még a nyugodt és boldog napokban is: akkor nyugodtan állhatunk a Tóra örömiünnepének „udjában” is, önmagunk itélőszéke elé. A mi legnagyobb szörakozásunk a multba való visszatérés. Ez a mi sokezer éves áborunk, amelynek végzős, tragikus teneséges utólagóit erőt merítünk a jelen és jövő minden megpróbáltatásával szemben.

Van-e okunk örvendeni? Ha a mai divatos jelszó kell, akkor mondhatjuk, hogy „ja” szegerek vagyunk. Igen, igen, igen, van okunk arra, hogy derüljön nézzük a holnapot. Nem azért, mintha könnyebbé volna számunkra az élet és a megpróbáltatások korszaka végre lezárul volna. Oh, attól még nagyon messzire vagyunk. De ha visszatekintünk régmúlt időkre, meg az alig eltelt évtizedekre, akkor bátran állíthatjuk, hogy van okunk a megelégedésre.

Négy jubileumra is emlékeztünk e napon. Az első: hogy most 3650 esztendeje annak, hogy kiszabadultunk Egyiptom rabságából. S ne gondoljuk egy pillanatra sem, hogy csupán a testi elnyomás és rabszolgaság volt az, ami a felsőbb hatalom előtt igazolta volna onnan való elmenekülésünk sürgősségét. Nem a testi elnyomás volt, ami végezes lett volna a zsidóságra.

Hízen, ha így lett volna, akkor nem 210 évig, hanem az előre tervezett 400 esztendőt kellett volna töltünk a rabszolgaságban. De kellett jönni a Mátán Tóra által a lelki felszabadulásnak. Csaknem négy évezrede annak, hogy ez az első lelki felszabadulás bekövethetett; mert a zsidóságnak, az akkorinak épen úgy, mint a most élőknek, mindenkor sürgősebb és fontosabb volt a lelki szabadság, mint a testi. De ez érthető is, ha visszatekintünk a multba, mert érezzük, látjuk és tudjuk, hogy kibírjuk azt az irtoztos nyomást, amelyet elnyomás formájában érzünk történelmünk egész folyamán. Az első egyiptomi asszimiláció ellen lázadt fel a zsidó életstílus és ez világitó Faraohként tette elviselhetővé a hosszú kétezer éves galuti éjszakát is. „Az isteni alkotmány” kodifikálása történt meg a Szináj alatt és ez adja meg annak letehetségét, hogy ne keseregjünk, hanem örvendjünk a Tóra ünnepén, melynek fordul-

kezünk kell: a XX. cionista világhongresszus, amelynek történelmi hátterét egyetlen kérdés adja meg. Az a kérdés, amelyet évezredek után most először intéztek újra hozzánk: akartok-e zsidók újra önálló állami életet folytatni? Igen, vagy nem? S e pillanatban nem az a kérdés, hogy hány ezer négyzetkilométer az a terület, s hányan férünk el rajta. Hanem maga a kérdés az, ami végtelen perspektívákat rejteget és történelmié teszi a ma élő zsidó nemzedékünk számára ezt a korszakot.

3650 esztendő. 40 esztendő. Vagy 35, vagy 20. Nagyrészt emberalkotta dátumok és megállítványok. De egyet valamennyi kétségtelenül bizonyít. Hogy „felsőbb hatalom” kezében vagyunk, amelynek dátumszerű rendelkezései elől nem tudunk sem elbújni, sem szembeszállani. Ez a kar az, amely bennünket egyszerre felemel és lesújt. Ez a Kar az, amely nem tűri, hogy be, vagy feloladjunk, hanem hirdessék szakadatlanul azt az erkölcsi igazságot, amelyen áll vagy bukik ez az egész mai emberi civilizáció.

Szabad-e örvendeznünk? Szabad-e ünnepeznünk? Egy nép, amelyben közel négyezer éve ennyi energia gyülemlt fel, amely minden kapott seb dacára él, dolgozik és élni akar, annak joga van a Tóra ünnepén vigadni és örvendeni, mert a mi vigadásunk amugy is sirva-vigadás, a mi örömiünnepünkünk a végzős multba, ahol annyi mártírunk szenvedett (és szenved ma is) és ha kell, újult erővel és bátor célkitűzésekkel haladunk a zsidó öröklet további évezredre felé, minden feneketlen gyűlölet és ellenségeskedés közepette...

Ujabb pogromok Lengyelországban

Varsó. — A legutóbbi ünnepek véres nyugtalanság napjai voltak a lengyelországi zsidóságnak. Bieltzben és Bialában különösen tombolt a zsidóellenes harc. Bieltzben egy vendéglőben lelőttek egy Leon Vancet nevű keresztény munkást mulatozás közben és a gyilkossággal egy zsidót gyanúsítottak. Ezért rombolni kezdek, összehúzótták a vendéglő berendezését, majd utána, amikor a huligánok azt híresztelték, hogy egy keresztényt megöltek a zsidók, a város több pontján betörték a kirokatok és ablakokat, üzleteket raboltak ki és súlyosan bántalmazták számos zsidó családot. A po-

grom akkor hágott tetőpontra, amikor a munkás temetése megvált. A tömeg újra tört-zuzott és a rendőrség nem lépett közbe. Csak este érkeztek erősítő csapatok Krakóból és Katlowitzból, s ezek állították helyre a rendet. Sok embert letartóztattak, közöttük zsidókat is. Néhány napra rá egy Gorny Anton nevű kereskedőt szállhúzóért egy sétatéri padon. Ezt is úgy állították be, mintha a zsidók támadták volna meg a kereskedőt, újra fellángoltak az antiszemita heccok, majd később egy gyűlés után, melyt a hatóság engedélyezett, tízezer ember tüntetett a zsidók ellen.

1938-ban hoz döntést a Népszövetség Palesztina ügyében

Gené. — Szeptember 16-án lezárult Genfben a Népszövetség ülésén a tanács döntése Palesztinára vonatkozólag. Antonescu külügyminiszter elnökletével tartott ülés meglepő határozatot hozott. Elhalasztotta a döntést bizonytalan időre. A határozat azt is kihangsúlyozza, hogy addig a mandátum teljes mértékben érvényben marad és a zsidó bevándorlás tekintetében is Angliának tartani kell ígéretét. Közben az

angol kormány újabb bizottságot fog küldeni Palesztinába, hogy a felosztási tervet alaposan a helyszínen kidolgozzák. Valószínűleg a Peel-bizottság néhány tagja is résztvesz majd a munkálatokban. Az új felosztási tervet 1938 januárjában fogja a Népszövetség elé terjesztés az angol kormány. Ezután majd a Népszövetség küld ki bizottságot a terv ellenőrzésére.

Bratianu Dinu, a liberális párt elnöke mondotta:

„Nem üzenünk sem felekezeti, sem nemzeti háborút senkinek!”

A legerősebb romániai politikai párt elnöke szembeszáll Dr Pop Valér terveivel és azokat kategorikusan fölöslegesnek tartja. Nincs oka a zsidó tisztviselőknek a kétségbeesésre

Az ország valamennyi zsidó lakosa előtt ismeretes az a körlevél, amelyet Pop Valér kereskedelmi és ipari miniszter intézett a gyáripari vállalatokhoz. Már csaknem egy esztendeje annak, hogy a terve először felmerült, amely azt célozza az első perctől kezdve, hogy a kisebbségi existenciák helyébe többségi kerüljenek. Még akkor sem volna igaz a Pop Valér miniszternek, ha törvénytelen volna olyan szabályozással többeségi munkanélküliek, akiket minden körülmények között el kell hárítani az ország gazdasági életéből. De nem is lehet az ország gazdasági életéből nem lehet és nem szabad olyan erőteljes intézkedéseket tenni, amely betegséget felejt egy ország gazdasági életét. De nem is lehet az ország gazdasági életéből nem lehet és nem szabad olyan erőteljes intézkedéseket tenni, amely betegséget felejt egy ország gazdasági életét. De nem is lehet az ország gazdasági életéből nem lehet és nem szabad olyan erőteljes intézkedéseket tenni, amely betegséget felejt egy ország gazdasági életéből.

Ha mi mondanánk azt, hogy ez nem így van, talán el sem hinnék. De ezt hirdette most vasárnap Bratianu Dinu is, a liberális párt elnöke, akinél jobb hazai, jobb és lelkesebb hűve a románság szupremációjának, nem kell senkinek legyene. Ezt nem mi valljuk, ha valamilyen kell minden jözan itélőképeségű embernek, aki hűve az igazságnak. Nem igaz az, hogy van ebben az országban munkanélküli. Ezt sem mi mondjuk, hanem a munkaközvetítő hivatalok, amelyek egyetlen városban sem tudnak kimutatni munkanélkülit. És főleg nincsen a többségi néphez tartozó munkanélküli az országban. Mi nem kritizálhatjuk egy aktív miniszter „magánjellegű” leveleit, amelyet az ország vállalatához intéz, ahol nincsenek százezerben etnikai románsághoz tartozó tisztviselők. Nem igaz az, hogy a de ezernyi és autentikus adattal tudjuk bizonyítani, hogy amikor román mérnököt keresnek, amikor román tisztviselőket keresnek, akkor lámpással sem találják, mert dacára annak, hogy folyton újabb intelligens tisztviselő és munkásrétegek kerülnek ki az iskolákból, meg újabb mérnök, orvos és ügyvéd intellektuelek, a fejlődő ország gazdasági aparátusa valamennyit felszívja, abszorbeálja.

Ha mi tanácsot adhatnánk Pop Valér miniszternek, akkor azt mondanánk, hogy ad-

jon orvost annak a néhány ezer községnek, ahova évente egyszer sem jut el orvos, nem hogy ott lakna. Tegye egészségessé a falut, tegye lüktetővé és ocsóbbá az igazságszolgáltatást, törje le végül a kartellek tulhajtott árait, hogy legyen építkezés, hogy a mérnökök is elhelyezkedjenek, építsen még iskolákat, hogy ne legyen analfabéta és ezáltal elhelyezi a tanítókat: akkor meglátja, hogy még újabb tízezres tömegeket tudna játszva elhelyezni az élet minden vonalán.

S ha úgy vélik, hogy a kereskedelem és ipar terén is több románság kellene lenni, hát ki akadályozza őket abban, hogy szabadon versenyezzenek a zsidókkal. Azt nem mondhatja meg a legelőfoglaltabb ember sem, hogy talán a zsidók több állami támogatással indulnak neki ezeknek a szabad pályáknak? Különböző minék ismétlésekbe bocsájtkozni, amikor Bratianu Dinu pártelnök a braiiai betegséggyógyító palota felavatásán, a legutóbbi vasárnap nagyon okosan, nagyon érthetően és nagyon meggyőzően kimutatta Pop Valér állításainak és leveleinek indokolatlanságát.

MIT MONDOTT BRATIANU DINU, A LIBERÁLIS PÁRT ELNÖKE?

A pártelnök Costinescu, Sassu, Cancicov, Nistor és Berceanu miniszterek jelenlétében foglalkozott az aktuális politikai kérdésekkel és kategorikusan állást foglalt a Pop Valér körlevelének szelleme ellen és hangsúlyozta, hogy a liberális párt a türelmes megértés álláspontját vallja.

Kihangsúlyozta azt is, hogy ebbeli felfogását osztja Tatarescu miniszterelnök is. Irásba is foglalta Bratianu szavait, amelyet azért tett, nehogy félremagyarázzák szavait... Beszédében felsorolta a liberális kormányzás érdemeit, majd rátért a románság helyzetére.

— A román elem foglalja el csaknem az összes közhivatalokat — folytatta Dinu Bratianu. — Az új területeken, amelyeken elnyomott elem volt, egyelőre egyenrangúvá tettük a többi nemzetiségekkel úgy a földosztás, mint kulturális problémáit. Előzetesen megtanúsítottuk centrumok megteremtése és az állam vezető testületébe való beiktatása útján. Támogattuk gazdasági intézményeiket és tudatába ültettük, hogy uralkodó elemek ezek az országban.

Kérjen mindenütt

elsősorban palesztinai termékeket:

Olajbogyóból készült liszt és ízletes SHEMEN csemetelaj.

Nepszerű SHEMEN-MENORA szappant, amely gyermekek és érzékenybőrűeknek egyaránt ártalmatlan.

ADIN, CARMEL, FLOWERS, GALIL mosdószappant - SHEMEN.

SEHEMEN-borotvaszappant.

Rison-le-Zionban gyártott arany és ezüst OKAVA-borotvapencéket.

Romániai főképviselet: „HIRMO” București, B-dul Domnizei 3.

Temesváron: Kaldorai Marcel, Str. Paris 5.

Brasovban: Deutsch Zsigmond, Str. Sf. Ioan 2.

Satu-Maren: Fekete József, Str. Berthelot 52.

Vitaminus narancs, citrom, banán, ananász, ethrog, mandarin és grapefruit SHARONA-szirupokat,

Rammal-Ganban gyártott PALALU alumínium edényeket.

Illó és éterikus olajok, valamint FRUTAROY-féle cseszclákat — Haifa.

LUCIO acélváltó — Petach-Tikva.

FRUTAROY-féle 100% Vanillint — Haifa.

ONYA karbonpapírt és indigót — Tel-Aviv.

Clujon: Körösy Tibor, Str. Nic. Iorga 19.

Oradeán: London Armin, Str. Millerand 9.

Satu-Maren: Fekete József, Str. Berthelot 52.

fejfájás ellen Betetrás parzilla!

AZ IPAR ÉS KERESKEDELEM ÉS A ROMÁNSÁG

— Ha az ipart és kereskedelmet kisebbségek teremtették meg ezeken a vidékeken és ha egyes esetekben a román elemet távol is tartották ilyen vállalatoktól, nem kell elsielniük az orvoslást és megmérgeznünk a nemzetgazdaságot olyan orvosságok egyszerűre való beadásával, amelyek el is pusztíthatják.

Nem kell a fiataloságnak fejébe vorni, hogy minden őket illeti meg és hogy felkészültség és munka nélkül is bárki elérheti a helyet, amelyre aspirál, csak, mert román. A mi teendők az, buzdítsuk a fiatalokat, hogy dolgozzanak, öntsünk bizalmat beléjük képességeikbe és érvényesüléseikbe.

— Nem üzenünk sem felekezeti, sem nemzeti háborút senkinek.

— Ottalmazni fogjuk az ország összes dolgos és fejlődést-szolgáló elemét és meg fogjuk erősíteni, nem pedig gyengíteni mindazt, ami Nagy-Románia gazdasági fejverzetét képezi, különös mértékben foglalkozva a román etnikai elemmel.

Az országban tudnia kell, hogy nem változtattuk meg sem mentalitásunkat, sem programunkat. Az egyetlen ország vagyunk Európában, amely nagy reformokat vitt keresztül, társadalmi zavargások és megrázkódások nélkül. Így tettünk és így fogunk tenni a jövőben is.

A liberális párt az egyetlen, amely az ország fejlődését biztosítja.

— Betiltották a Cionista Alapok gyűjtését. — Mult hó 22-én megjelent a Zs. N. Sz. timisoarai központi irodájában a timisoarai Allambiztonsági Vezérfelügyelőség két főtisztviselője, akik dr Mózes Lászlónak és Löbl Lajosnak a miniszterelnökség, illetve államrendőrség bucaresti igazgatóságának 55914. számú rendeletét felmutatva, bejelentették, hogy a rendelet értelmében betiltják a Cionista Alapok gyűjtését. Az állambiztonsági főtisztviselők ezután össze gyűjtötték az irodában talált propagandaanyagot, körleveleket, brosurákat és KKL-bélyegeket és elkobozták. Az elkobzás tényéről jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet az időközben helyszínre érkezett Reiter Károly Zs. N. Sz. elnök és dr Weiss Arthur a KH kuratórium országos elnöke is aláírtak. A betiltás ténye érthető megdöbbenést keltett a cionista vezetőség körében, amál is inkább, mert a mult év decemberében kiadott hasonló rendeletet az illetékesek annak idején hatálytalanították, meg erősítve a cionista Alapok gyűjtéseinek jogi alapját. A temesvári cionista vezetőség meg van róla győződve, hogy az a rendelet csak félreértésen alapulhat és mindent elkövet, hogy a legrövidebb idő alatt érvénytelenítve legyen.

Ujra egy rabbi öngyilkossága

Néhány hónappal ezelőtt irtunk egy rabbi-öngyilkosságról. Szovjetországban ölte meg magát egy agg rabbi, mert unokája szembeszállt vele és az Istentagadók ellen állott. Most egy másik öngyilkosságról kell megemlékeznünk. Szintén végtelenül tragikus és mert egy rabbiról van szó, egészen szokatlan. Napilapok írják, hogy egy tizenöt évvel ezelőtt Litvániából Palesztinába kivándorolt Feldman Ignátz nevű rabbi nagymennyiségű mérget vett be és meg is halt.

Az öngyilkosság mögött megdöbbentő családi tragédia húzódik meg. Egy évvel ezelőtt, amikor a zavarások tartottak, azt a kolóniát is megámadták az arabok, ahol a rabbi élt békésen, családjával együtt. A kolónia lakói legyűrrel kezűben védtek meg vagyunkat. Még az öreg rabbi is közéjük állott. Halálos áldozata volt a támadásnak. A rabbi egyetlen fia volt a halott. Azóta nem tudott vigasztalódni az apa. Hiába volt családjának minden gondossága, hiába volt menekülése a hithez, minden hiába volt. Nem bírta a csapást túlnéni — megmérgezte magát.

A legnagyobb bűnök egyike — az öngyilkosság. Nem is értjük meg, hogy hívő lélek miképpen vesztítheti el ennyire bizalmát az étellel szemben? De ki tudja, milyen lelki összezomlás kellett jöjjön, amíg ez a rabbi is a mérgepohárhoz nyúlt? Talán nem is rabbi-inkcióhoz vezető szerencsétlen volt Feldman Ignátz, hanem csak jámbor nagytudás, talamban járatos férfit. A zsidó felfogás szerint minden talum-dochom — rabbi is. S most, hogy életét eldobta magától, — akár hogy is vélekedünk az öngyilkosság bűnéről, — mégis újabb áldozata, szerencsétlen tragikus áldozata ő is az arab huligánizmusnak és gyűlöletnek. Egy mártírral többet jegyezhet fel a zsidó történelem. Egy új mártírt, amelyben mi is annyira gazdagok vagyunk.

Ahol még nincs teljes sötétség

A nem-katolikus, de keresztény egyházak Oxfordban nemzetközi nagygyűlést tartottak. Ezen a konferencián foglalkoztak a fajság kérdésével is. Kimondották, hogy nem a legfőbb jó a fajság és semmiesetre sem szabad a végtelenségig felmagasztalni a fajság fogalmát. Az oxfordi konferencia elítélte az antiszemitizmust és többek között Paton, londoni lelkész kijelentette, hogy a zsidógyűlölet veszélyezteti az egyházak létét.

Ma már ugyszólván közhelyé vált, hogy amikor a gyűlölet magvát a zsidók ellen elhittik úgy, mikorra kalászba érik a gyűlölet, már valamennyi egyház ellen irányul a pusztítási vágy. Nem csupán négyszázezer németországi zsidó érzi a gyűlöletet, hanem a huszonötmillió katolikus is. Nemrégiben Németországban visszatértek mondják, hogy hihetetlen gyűlölettel vetette rá magát a nemzeti szocializmus mindenre, ami: egyház. A vallásos emberek — legyenek azok katolikusok, vagy evangélikusok, — kinevetik — és ha elhelyezkedésről vagy még inkább karierről van szó, akkor csaknem olyan akadály a vállalásos való ragaszkodás, mint — zsidónak lenni.

Csaknem! De nem épen annyi. Mert zsidónak semmi sincs megengedve. És hogy mennyire minden blöff volt, amit eddig hirdettek, talán legelősebben abban nyilvánul meg, hogy folyton agítálnak a „zsidó nagyáruházak” el-

len és csak a zsidó Wertheim és Tietz volt utjokban a berlini Kurstürstendamm nagyjainak. Most pedig nyíltan hirdetik, hogy nincs jövője a kisiparnak, sem a kiskereskedésnek, menjenek munkásoknak a kispolgárok, (akik Hitlert uralomra segítették) és éljenek a nagyüzemek meg az áruházak. Csak addig volt kelletlenül „zsidó” a konkurens, amíg valamelyik pártbelijük el nem rabolta. Most, amikor az övék, már ez a tökéletes. Igen, minden jó nekik, amit határtalan önzésükben maguknak mondhatnak és minden rossz, amiből nem profitálnak ők, vagy hiveik. Ez a hitlerizmus és fajvédelem igazi arcúlat.

Heine és a dán irodalom

Egy Hamburgból elüztöt egyetemi professzor, néuszerint Walter A. Berendsohn könyvet irt, amelynek címe „Az élő Heine a germán északon”. A könyv Kopenhágában jelent meg és azzal foglalkozik, hogy mit jelent Heine az északi népek irodalmában. Száműzetését is annak köszönheti, hogy a nemzeti szocialista ifjuságot kikérdezte Heineról és előadásában említette, hogy Ibsen Henrikre is nagy hatással volt Heine költészet. Most megjelent könyvében végigmegy az összes északi írónak és kimutatja, hogy melyikre és milyen hatással volt a nagy zsidó költő. Például: Johannes V. Jensen dán epikus azt írta Heineról: „kincsese kamara ő, charme, érzékenység, kedély, szellem. Szárnyaló nyelvvezet, amely addig fog élni, míg a német nyelvé élni fog.” De más dán származású író is örökre eljegyezte magát Heinevel. Így Andersen, a meseköltő, aki azt mondta, hogy Scott és E. Th. Hoffman mellett Heine volt rá legnagyobb hatással. De Gjellerup híres dán költő, aki Nobel-díjat is nyert, egyik 1878-ban megjelent regényében beszélte két hősét Heineról.

Norvégiában a hatalon elhunyt Heinrich Wergeland volt hűve, aki különben a zsidó emancipációnak is törhetetlen harcosa volt. De tagadhatatlan, hogy Strindbergre is nagy hatással volt és a tinnék leghíresebb költője: Zacharias Topelius is szép tanulmányt irt Heineról.

Különböző tanulmány megemlékszik arról is, hogy Heinet még a háboru utáni időkben is többször lefordították és kiadták az északi népek nyelvén. Megállapítja azt is, hogy ezek költészlére nagy hatással volt. Különböző Európa északi részén az „igazi” germán típusú népek között nincsen antiszemitizmus és büszkék zsidószármazású íróikra, mint A. M. Goldschmidra, Oscar Levertin-re és Georg Brandes-re.

Az erfurti bölcsek...

Hova lettek a szép német kultúrvárosok? Mióta a hitlerizmus tobzódik a birodalomban, azóta néhány város más mellékönyvet kapott, távol a régítől, amely dicsőséget jelentett nekik. Így München a zsidók városa volt, most pedig a „mozgalmi fővárosa”. Vagy Nürnberg. Régen Hans Sachs városa volt és a nürnbergi mesterszadisták, most pedig a Streicher-féle mesterszadisták. Vagy Erfurt? Most Fleischacker városa, azé a volt kapitányé, aki Welt-Dienst című lapjában

A szövetvásárlás titka

Gyakran irigykedve állapítjuk meg, hogy mások milyen jól olcsón és izlésüknek megfelelően vásároltak. Pedig ha egy kicsit gondolkozunk fölötté, könnyen rájövünk, hogy olcsón jó árut, a divatnak megfelelő csak úgy vásárolhatunk, ha szakmabeli legnagyobb cégeket kerestünk fel, hol izlésünknek megfelelő áru áll rendelkezésünkre. Az ilyen cé-

PETROL EGGER

egyebet sem tesz, mint a zsidókat gyalázza. Ő volt a híres berni Cion-bölcseinek perében a vádló. Ő volt az, aki ezt az örültséget, a Cion bölcseinek jegyzőkönyvét még mindég igaznak tartja.

Szeptember elején volt a Welt Dienst nemzetközi antiszemita konferenciája és ezen újlag leszögezték, hogy a berni perben, az 1935 május 14-én kimondott ítélet nem igaz, mert C. A. Loosli egyetemi tanár és Baumgarten véleményét a zsidók irányították. Most ir erről Fleischacker kapitány. Most, két és fél év után. Eddig gondolkodott arról, hogy vajjon mit is mondjon erre a szédületes blamázsra, amely őket Bernben érte. Dehát kell nekik az igazság? Hát nem tudják ők, hogy ez a jegyzőkönyv hamis? Tudják, de nekik muszáj a hazugság homokvárát tovább építeni. Hiszen nekik az sem elég, hogy a „Times” nagy angol lap lekötölte 1921 augusztusában Maurice Joly nevű írónak azt a brosürjét, amelyet az illető 1868-ban irt és adott ki Brüsszelben III Napoleon ellen „Dialogue aux Enfers entre Machiavel et Montesquieu ou la politique de Machiavel au XIX. siècle per un contemporain” címen, amely szóról-szóra azt közli, amit Cion bölcsei. Illetőleg ez volt a forrása, holott ebben egy betű sincs a zsidókról. Csak a tehetségtelen szerzők átránsponálták a zsidóságra, minden ok és indok nélkül.

Ok nélkül? Hát kell-e nyomósabb ok, mint a zsidógyűlölet? Kell-e több indok, minthogy az antiszemita huligánok sokezernyi zsidó vért akarták? Hiába minden írás, fájónás. Fleischacker (mészáros a neve, őh!) kapitány így akar feltűnni Hitler Németországában. Es Erfurt az új próféta Mekája. Hiába minden írás és sirás, hiába bizonyult minden hamisnak, az erfurti gyűlésen mégis a Cion bölcsei féle hamisítvány volt a biblia, amelyre ezek az elvakultak esküdtek és hirdetik tovább annak valódiságát...

gek közvetlenül a gyáráktól nagy tételben vásárolnak és folyton érkező új árukat a nagy forgalom révén olcsón árúsítanak. Hogy családós ne érje, saját érdekében szövetszükségletét Deutsch Posztóáruházában, Oradea, str. Avram Iancu 4. Ardea! legnagyobb posztóáruházában szerezzé be.

Wasserstrom Sándor franciaországi riportsorozata

Égy menekült orosz trockista vallomásai...

Erich Wallenberg, a vörös-hadsereg volt őrnagya és a „Rothe Fahne” egykori szerkesztője beszél a moszkvai sortüzekről.

Franciaország legdivatosabb fürdőhelyén, Deauville-ben azt hittem, csak deris és vidám élmények és sorsok kerülnek előm. A fény és ragyogás a tudmendonálta légkörben azt hittem, nem találkozik riasztó problémákkal. De rá kellett jönnöm, hogy a kor nyomásos eseményei nem kerültek el a divatos fürdőhelyeket sem és hiú remény, ha azt hiszem, hogy bárhol is, a csillogás mögött nincsenek szomorúságok...

Nyugalmas, csendes este volt. A tenger is halkabb volt, mint máskor. Egyedül ültem a homokos

TROTZKI

parton és eltűnődtem a világ és a zsidóság sok-sok problémája felett. Megtört, hajlott hátú idegen állott meg előttem, csak szemem fénylő szokatlan élénkiséggel. Engedelmet kért, hogy mellém ülhessem. Németül szólott hozzám és hamarosan meleg barátság fejlődött ki közöttünk. Azaz, hogy főként ő fogadott szívbe engem és nyílt meg előttem. Sokáig nem tudtam mire vélni, hogy így idegenül, miért oly beszéd. Talán az est nyugalma és csendje bírta rá, hogy vallomást tegyen... A levegő hatott rá... vagy az, hogy társra talált, aki szívesen hallgatja...

Már a bemutatkozás pillanatában megtudtam, hogy Erich Wallenberg, neves zsidó publicista a kij-

TUCHACEVSKIJ

főnök idegen. Röviddel ezelőtt a leningrádi „Rothe Fahne” egyik szerkesztője volt és egykor őrnagyi rangot töltött be a vörös hadseregben. Tehát történelmi alak, akit bizonyán nem a ragyogás esábitott ide az Atlanti Óceán partjára, hanem jövőre várható leningrádi idegállapotára szeretett volna gyögyvált találni.

Amikor megtudta, hogy egy zsidó lap szerkesz-

tője vagyok, egy pillanatra elhallgatott, de aztán, mintha ebben még ösztöndést találna, megtörte ismét a csendet és beszélni kezdett. Hitvallás volt ez, vallomás... Miről? Oroszországról, a hatalmas világbíródomról, ahol az ifjúsága eltelt és ahová minden ellenkező véleménye ellenére, gondolatai egyre vissza-visszaszállanak. Egy elcsodort és hányatott lélek vergődésének szavai voltak...

AZ OROSZ TITOK...

— Mi a véleménye Önnek. — kérdeztem, hogy megindítsam a beszélgetést. — mi a véleménye Önnek a legutóbbi orosz eseményekről, amelyek kapcsolatban annyi sortüz dördült és annyi élet hullott a porba?...

— Tudja-e uram. — válaszolta — hogy erre a kérdésre felelni csak úgy lehet, ha felméri az ember az egész orosz történelmet. És tudja-e, hogy amikor már teljesen megvilágosodnak az ember előtt az események, akkor lesznek egyre homályosabbak a titkok és akkor kerülünk a legáthallhatatlanabb köd elé?...

Most már kérdés nélkül folytatta tovább. — Trotskijnak el kellett hagynia az országot — mondta — mert többet akart, mint amennyit a szovjet megengedett. Zinojzennek meg kellett halni, mert másképp akarta megformálni az orosz jövőjét, Tuchacevskij pedig árulóként halt meg. Kinek volt igazja? Egyelőre csak a pártok látóköréből íté-

hetjük meg az eseményeket, a történelmi horizont még messze-messze van. De még sem tudunk szabadulni az állásfoglalástól, mert végül az ilyen apró és egyéni állásfoglalásokból alakul ki a történelmi akarat és ellenállhatatlan lett...

— Nem, uram, nem vagyok trockista. Nekem csak eszmém vannak, amelyek egybevágnak Trotskij eszméivel. S az oroszországi nagy „tisztogatások”, az On által említett sortüzek és a számos letartóztatás igazolja, hogy ott, az orosz anyaföldön is sokan osztják ezt a nézetet. Vajjon fényleg halál jár ezért?

— Azt hiszem, hogy hajlok a romantika felé, hogy ily érzékeny hurokat pendíték. Hiszen mit is számít az európai és ázsiai frontok idején az a néhány élet, amely Oroszországban pusztul el? Igaza van uram, de ne felejtse, hogy ott vezérek pusztulnak és nem is életüket fájjalom, de az eszméket, amit betöltöttek.

— Az eszmék nem halnak meg — vetettem közbe — amikor alkotók teste az enyészethez hull... — Ez igaz uram, ebben igazja van. Ezért hurokunk még magunkban azt a reményiséget, hogy az élő eszmék még jóra, jobbra fogják fordítani az idő kerekét.

ÁRULÓ VOLT-E TUCHACEVSKIJ?

— Meggyőződésem, hogy Tuchacevskij nem volt áruló — folytatja — és a sötétségben keresztül is látom, hogy arca tüzből van. — Tudja-e, hogy Tuchacevskijnek köszönheti Oroszország, hogy ma oly félelmetes hadserege van és a világ legjobban motorizált felszerelésével rendelkezik? Tuchacevskij a féltékenység és intrika álla meg. Leg- alább is én azt hiszem... Ő teremtette meg Feldmann zsidó táborokkal együtt azt a haditechnika-t, amelyre a nagy bíródom ma oly magabizosan támaszkodik. S támaszkodhat is... Mert Tuchacevskij és Feldmann értékék a mesterszűket. Katonai zenik voltak és zsenijük termékeny eszméit mind az orosz hadsereg fejlesztésére fordították. Hihető-e tehát, hogy egy szülő, miután felnevelte gyermekét és mikor annak erejében és nagyságában már öröme telik, hogy akkor kést vesz a kezébe és szíven szurja azt? ...

— Nem uram, nem akarom hinni ezt. Tuchacevskij és Feldmann nevétől és tevékenységétől nem lehet elidegeníteni az orosz hadsereg tényményes megszervezését. Amit Trotskij a polgárháborúk idején a vörös hadsereg talpraállítása és megszervezése érdekében tett, legalább olyan jelentősé- keny az is, mint amit Tuchacevskij és Feldmann at-

STALIN

kolott. Trotskij nélkül elbukott volna az orosz forradalom... Tuchacevskij és Feldmann nélkül pedig nem erősödött volna meg...

— Az orosz haditechnika büszkesége, az ejtőernyős taktika, ami világszerte oly nagy feltűnést keltett, az is Tuchacevskij ötlete volt. Ő teremtette meg a repülőerőket, amelyek katonai szakéle- ménny szerint is, féltelmes erővel rendelkeznek és a repülő tankrajok leszállásával bármely óriási hadse- reget nemcsak szembe, de hátbatámadva is tönkre- tehetnek. De minek folytassam?... En szilárdan hiszem, hogy ártatlanokat sújtott a halál...

TROTZKIJ SZEREPE

— Nem vagyok trockista uram, már mondtam Önnek, de csak a legnagyobb tiszteltet és megb- esüléssel beszélhetek erről az elszánt, erős akaratu szellemről, aki, bárhová is hajszolják, Európába, vagy a tengeren túlra, mindenütt egyforma erővel folytatja harcát a mai Oroszország eszméi és urai ellen, egy más Oroszországról. Voltaképpen meg tudom érteni, hogy elene is harcot folytatnak, de ez- zel csak szaporítják táborát és hangulatot csinálnak eszméi mellett.

— En szeretem Oroszországot uram, mert telje- sen hozzántem ahhoz a földhöz. S szereti Trotskij is, talán mindenkinél jobban... Persze, On, mint zsidó szerkesztő Trotskijban elsősorban a zsidót látja és csak azután tudja meglátni benne az orosz- ... De higgye el, hogy ha csak feleannyira lett volna zsidó, mint amennyire orosz, akkor a zsidó nép

RADEK

nagy vezetői közé tartozna... Trotskij szereti az oroszokat, az oroszok is szeretik őt, csak épen az ország jelenlegi urai. Stalinnal az éten, aki mindig

ricáltságának tekintette, mondták ki föltötte a halálos ítéletet távolléte dacára is...

TROTZKIJ ÉS A ZSIDÓSÁG

Ujra közbeszóltam. Érdeklődtem Erich Walen- bergtől Trotskij és a zsidóság viszonyairól. Bár Walenberg szüntelenül hangsúlyozta, hogy nem trockista, szavaiból minduntalan kitudt, hogy leg- keltebb hívei közé tartozik.

— Trotskij általában passzív a zsidókérdéssel szemben, — felelte. — Őt csak az emberiség egyete- mes problémái izgatják... Bár az utóbbi időben kénytelen volt engedményeket tenni. A kor egyre felbéli a világ mind a négy sarkán a zsidókérdést és Trotskij nan annyira univerzális szellem, hogy ne csukja be szemét a probléma előtt, különösen, hogy ő maga is zsidó.

Trotskij véleménye szerint a zsidókérdés nem oldható meg, csak miután az emberiség kérdé- sei megoldást nyernek. Ha a népek és nemzetek nem állanak majd élesen egymással szemben, akkor a zsidókérdés is megszűnik és nem fogja többé nyugtalanítani a világot. Elismeri ugyan a cioniz- mus heroikus erőfeszítéseit, de az a meggyőződése, hogy nem képes megoldani a zsidóság egyetlen problémáját... On most értezik épen a cionista vilá- gkongresszusról, tehát maga is jól tudja, hogy mily nehézségekkel küzd a zsidó országépítés...

RADEK KÜLÖNÖS SZEREPE...

— Ha már ennyire elmélyedtünk az orosz ese- mények tárgyalásába — szakított félbe a jónásult barátom szavait, — nem beszélne nekem Radek titokzatos szerepéről is?...

— Radek?... ismétli el szavaimat és hosszan eiténődik kérdésem felett. — Radeknek valóban különös szerep jutott a legutóbbi orosz események- ben. Sok verzió kering efelől... Egyes hírek szer- rint azért menekült meg a haláltól, mert óatos volt és kompromittáló iratokkal mentett ki külföldre, a másik, a valószínűbb verzió szerint viszont ő lep- tette le a trockista összeesküvést és ezért a szol- gálatiért kapta cserebe az életét... Lehet, hogy az- óta már szabadlában van... Radek mindig rap- szodikus szellem volt. S van benne egy kis machia- velliánus is. De az is lehet, hogy mindez csak szó- beszéd...

— A tenger felől hívás áramlat érekezik. Meghor- zongok. Magam sem tudom, hogy a forró nyári éj- szakában mi váltotta ki belőlem ezt a borzongást. A tengeri szellő, vagy ennek a átszellemült férfinak drámái szavai?...

Nehezen válnak el egymástól. Minden borzongá- sámon mellett még szívesen hallgatnám ennek az el- sodort embernek, ennek az elsodort zsidónak sza- vaait és úgy látom, ő is szívesen folytatná még val- lomását, amely láthatóan könnyít feszült lelkiállá- potán.

Trotskij, Tuchacevskij, Feldmann, Radek és a moszkvai sortüzek... Kissé furesdán és gúnyosan hatnak ezek a tragikus események szavak a deauvillei kuszino sugárszárnak árnyékában...

Mínőségben
árakban
izlésben

szöveit

különlegességéink vezetéket!
Dus választék! Szolid kiszolgálás!

Havas és Grünfeld

posztóáruháza
Oradea, Piața Regina Maria 1. (Kishidő)

Ha alakja szép

és vonalai hibátlanok, akkor búske lehet, mert a szerencse kegyelmei közé tartozik, de ha terméte deformálódott, elhanyagolta, vagy a természet mostohán bánt vele, akkor ennek korrigálására vegye igénybe a hírneves specialista

Kovács Sándorné
(Nigesz-telep) művészetét,
aki defektusait elintéti, vonalait arányossá teszi mű- vérszi szabású melltartói, formafűzői, princessai által

Tudja-e mit jelent **I. V. O.?**
ruhafestésben, vegytisztításban
a legtökéletesebbet

ORADEA, Str. Ciorogariu 1.
„ Str. Ciorogariu 34. Telefon 8-53.
„ Piața Unirii 2. (Czillér mellett) Telefon 553.

Uj butorüzlet Oradea, Str. Cosbuc,
Palace Hotel mellett

Butorvétel előtt tekintse meg

az „**Aria**” cég (Str. Cosbuc)
butorkiállítását

Olcso árak, modern formák,
elsőrendű kivitei.

VULCAN

Oradea, Bulv. Reg. Ferd. 1.

legolcsóbban árusít
aktatáskát
iskolatáskát

FUCHS MANCI Párisi fűzőmodellek
fűzőszalonban, Rimanóczy-u. 12.

— NEM MARAD SEMMI TITOKBAN.
Régi közmondás, de már régen nem titok, hogy legszebb, legjobb és legnagyobb választékban szövöketek legolcsóbb árban Deutsch Posztóruházában árusítanak.

— PÁRISI TANULMÁNYUTAMROL
legmodernebb vonalú fűző- és melltartó mo- delekkel hazaérkeztem. Fuchs Mancsi fűző- szalon, Oradea, str. Rimanóczy 12.

Őszi nagylakarításhoz

Vásároljunk: festéket, padlóakkot, ruks- és haj- kefél, fúporolót, parkettkefél, parkettpszát, bőr- (abrtöröl, nád- és tollporolót, ecseteket, lakkokat, bogárritkát stb. legolcsóbb árán

Stern S. Endre

cégnél Oradea, Str. Nic. Iorga 10 Telefon 378
(Weinstein fűzőszalon szemben). **Cimre nagyon kérem ügyelni!**

Kelmefestést

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckotok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja

BORGOS

ORADEA, Színház oldal, Bazár-épület.

Fiókivétel:
Strada Alexandrii, coltut Millerandului

Magyar Blochberg Simon Debrecen Arany János 13.

Jeruzsálem. — Ibrahim Khalil, a haifai polgármester sógora, aki a mufti kénytelen ellenében...

Haifa. — A Civitavecchiában levő tengerészeti iskola hajója, a Sára I. iskolahajó, 44 tengerésztiszt...

London. — Az United Appeal for Jews in Poland egyesület akcióit indít be 30000 font összegű juttatással...

Tel Aviv. — A revizionista párt tel-avivi irócaját átmenetileg a rendőrség lepecsételte. Később újra kinyitották...

Budapest. — Szélsőjobboldali lapok szerint, a nürnbergi pártnapon több mint ezer magyarországi nyilaskeresztes vett részt...

Látogassa meg szőnyegkiállításunkat új helyiségünkben Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

KASCHRUSZBE megbízható szerény igényű zsidó leány vagy asszony felvétetik.

ELJEGYZÉS. Steiner Olga urleány (Osorheiu) és Klärmann Dezső nyersbőrkereskedő (Merurea-Ciuc) jegyesek.

TEL-AVIVI YACHTKLUB MEGRENDEZTE AZ ELSŐ VITORLÁSVERSENYT. (Tel-Aviv) Az újonnan alapított Yachtklub nyolc vitorlásnak...

ELJEGYZÉS. Roos Ella Sevlus (Nagyszőlös) és Engelstein Móricz Valea lui Mihai jegyesek.

FUCHS ILA angol nyelv-tanáró a tanítást megkezdte str. Rimanóczy 12.

Rosenberg Alfréd könyvéről lesújtó kritikát mond az angol közvélemény. (London) A „Friends of Europa” kivonatát közli Rosenberg legújabb könyvéből...

FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szerezhetők be.

Orth. kóser vendéglő és bodega. Izleles házi kóser, pontos kiszolgálás és olcsó árak. BERGER II HŐSÁRA, Str. Preter 2

ZSIDÓ A PARISI VILÁGKIÁLLITÁSON. Egy zsidó járkal Párisban és a kiscsőr állandóan magyarázgat neki...

RUBENS-KÉP ES A CHUCPE. Ugyancsak egy muzeumot látogató hitsorsossal történik: Mutatják neki Rubens híres festményét...

ADD A HELYEDET. Az egyik ardeali hitközségben eles harc folyt nemrégiben a hitközségi elnöki székért.

HELLO, MARGARET, NEM FÁZOL? — Ohi, egyáltalán nem. — Te igazán jó ember vagy — különben nagyszerűen érem magam.

TIFOK. Két tőrszékigypók találkozik a tőrszéce előtt és az egyik haragosan mondja: Hogy mondhatod le legnap a tőrszéken mindenki előtt...

FIATAL CSIRKE. Reb Irig bemegy a kóser vendéglőbe és azt mondja a tulajdonosnak: Herr Traktör, csirkét akarok enni...

ROSSZ KIFOGAS. A könyvelő elkésoe jön be az üzletbe, mire a főnök dühösen kérdere vonja: Kérem szépen — mondja a könyvelő — egy kis baleset történt velem...

A ZSIDÓ VAGYON. Két hitsorsos az aktuális politikai problémákat tárgyalja meg a káncsárban és az egyik megkérdi: Tudós-e, miért alkalmatlan a zsidó nagypallalok olyan kevés tisztoslelt?

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor ZSIDÓ HETILAP Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Válaszunk az uszításokra!

Írta: Dr Klein Miksa cluji ügyvéd.

Hónapok óta tart és kísérjük figyelemmel a jobboldali sajtónak azt a kalmérgész akcióját, amellyel a nép lelket akarják megmetyélni nap-nap után...

Komoly formában, komoly tézis címe alatt anketót folytatott a „Curentul” és három főkérdésben hért ki a hűlönbözö vezető és nem vezető egyének véleményét.

Ne felemlítsen meg senkit az uszítók ahamunkája, mert a román népel nem fog sikerülni megfélemlíteni azoknak sem, akik legszivesebben zsidó hűltesteken keresztül történnek a hatalom felé.

lette lebeg a cenzurázás, sőt a beszűntetés Damokles kardja, viszont ezek az uszító lapok, agylátszik, büntetlenül követhetik el a féltelen igazgatás büntetendő cselekményeit.

Felvetődik a kérdés: mit tegyünk? Milyen magatartást tanúsítson a romániai zsidóság ezekkel a merényletekkel szemben?

Ne felemlítsen meg senkit az uszítók ahamunkája, mert a román népel nem fog sikerülni megfélemlíteni azoknak sem, akik legszivesebben zsidó hűltesteken keresztül történnek a hatalom felé.

Arab terroristák felrobbantották a moszuli petroleumcsöveket

Jeruzsálem. — Jajfa és Jeruzsálem közötti telefonvonalat elvágták az arab terroristák és a kiküldött munkásokat, akik a vonal helyreállításán fáradoztak, megátamadták arab fegyveresek.

Transzjordániában merényletet követtek el a moszuli petroleumvezeték ellen. A terroristák dinamittal felrobbantották a csöveket s a kifolyó petroleumot fel is gyújtották.

Mégis győztek a gettó-pad hivei Varsóban

Varsó. — A napokban nyílt meg a lengyel fővárosban az egyetem, mely alkalomból a rektorátus közhírré tette, hogy külön padokat jelöl ki a zsidó egyesületekbe beiratkozó zsidó diákok és külön padokat a lengyel keresztény diákok részére.

madások főleg az angolok ellen irányulnak Közékeleten és észrevehetőbb nap mint nap, hogy külföldi hatalom áll mögöttük.

A jelek szerint azonban Anglia most már komolyan rácbredt eddigi mulasztásaira és kemény kézzel töri le az arab zavargásokat, sőt büntető expedíciókat szervez az extrém arab vezetők ellen is.

letnek sem tagjai. A rektorátus éveken keresztül ellenállott a diákság ebbeli követelésének, azonban az antiszemitizmus növekedésével annyira fájult a helyzet, hogy most mégis bevezették a megalázó gettópadokat, amelyek ellen a zsidó diákság oly elkésere-detten harcolt.

